

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

Qo‘qon davlat universiteti

rektori D.Sh. Xodjayeva

29-avgust 2025 yil

**MAKTABGACHA PEDAGOGIK TADQIQOTLARNI MODELLASHTIRISH
FANINING O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Mutaxassislik:	70110201 – Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (maktabgacha ta’lim)

Fan /modul kodi MPTM1105		O'quv yili 2025-2026	Semestr 1	ESTS - Kreditlar 5	
Fan /modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Maktabgacha pedagogik tadqiqotlarni modellashtirish	60		90	150
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – magistrlarga pedagogik tadqiqotlar metodologiyasini pedagogik muammo sifatida o'rganish, tadqiqot samaradorligini amalga oshirishda tadqiqotning metodologik asoslariga e'tibor berish, amaliy pedagogik faoliyat jarayonida tadqiqotlarni olib borishni o'rgatish hamda ularni amaliyotda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat. Fanning vazifasi - nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, ilmiy tadqiqotlarni olib borishda, ilmiy apparat, ilmiy tadqiqot ob'ekti, predmeti, ilmiy farazi kabilar, yo'nalishlari, ilmiy tadqiqotni rivojlantirishning mantiqiy asoslari, metodlari mazmun-mohiyatini bilish, ularga nisbatan shaxsiy munosabatni shakllantirish. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Pedagogik tadqiqotlarning mazmuni va mohiyati. Maktabgacha pedagogik tadqiqot metodologiyasi 2-mavzu. Pedagogik tadqiqotlarning asosiy kategoriyalari va tushunchalari. Metodologik tadqiqot va maxsus ilmiy tadqiqot. Metodologik tadqiqot va maxsus ilmiy tadqiqot. Metodologik ta'minot manbalari. Pedagogik ijodkorlik va uning o'ziga xos xususiyatlari. 3-mavzu. Pedagogik muammoni tanlash va pedagogik tadqiqot mavzularini shakllantirish. Pedagogik tadqiqotlarda ilmiy dalillar va ularning roli. Pedagogik tadqiqotning tuzilishi. Pedagogik tadqiqotlarda ilmiy dalillar va ularning				

roli. Ilmiy dalillarning mantiqiy-genesologik mohiyati.

4-mavzu. Pedagogik muammoni tanlash va pedagogik tadqiqot mavzularini shakllantirish.

Pedagogik tadqiqotlar muammosi. Tadqiqot muammosining dolzarbligi. Pedagogik tadqiqotlarning dolzarbligini aniqlash

5-mavzu. Pedagogik tadqiqotning tuzilishi.

Pedagogik tadqiqotlarning ob'ekti va predmeti. Pedagogik tadqiqotlarning maqsadi va vazifalari. Ilmiy tadqiqotning farazi. Ilmiy farzni belgilashning maqsadi va vazifalari.

6-mavzu. Maktabgacha pedagogik tadqiqotlarning tamoyillari.

Pedagogik tadqiqotlarning umumiy konkret –metodologik tamoyillari. SHaxsiy -faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv, refleksiv yondoshuv, kompetensiyaviy akmeologik yondoshuv.

7-mavzu. Ilmiy izlanuvchining metodologik madaniyati..

Metodologik savodxonlik. Metodologik madaniyat. Metodologik madaniyatni shakllantirish

8-mavzu. Pedagogik ilmiy-tadqiqot metodlarini tasniflash muammolari.

Pedagogik ilmiy tadqiqot metodlari tushunchalari. Pedagogik ilmiy tadqiqot metodlari tasnifi va tavsifi

9-mavzu. Adabiyotlar, arxiv materiallarini o'rganish.

Kuzatish, suhbat va so'rov, test, eksperiment-emperik tadqiqot metodlari.

10-mavzu. Pedagogik tajriba-sinov ishlari dasturini ishlab chiqish metodikasi.

Aniqlovchi tajriba-sinov ishlarini tashkil etish dasturini tayyorlash. SHakllantiruvchi tajriba-sinov ishlarini tashkil etish dasturini tayyorlash.

11-mavzu. Pedagogik ilmiy-tadqiqot jarayonini modellashtirish.

Modellashtirish jarayonini tashkil etish. Modellarning turlari. Modellashtirish –yaxlit tizim sifatida.

12-mavzu. Pedagogik ilmiy-tadqiqot ishlarini samaradorligini aniqlash mezonlari.

13-mavzu. Pedagogik tadqiqotlarni tashkil etish.

Pedagogik tadqiqotlarni o'tkazish bosqichlari. Maktabgacha ta'limda ilmiy tadqiqotlarni tashkil etishda tajriba – sinov ishlarining mohiyati va bosqichlari.

14-mavzu. Pedagogik ilmiy tadqiqot ishlarini himoyaga tayyorlash va ommalashtirish.

Pedagogik ilmiy tadqiqot ishlarini himoyaga tayyorlash va ommalashtirish.

15-mavzu. Magistrlik dissertatsiyasining tuzilishi va rasmiylashtirish qoidalari.
Magistrlik dissertatsiyasining dastlabki va rasmiy himoyasini o'tkazish tartibi.

III. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Maktabgacha ta'lim tizimida ilmiy tadqiqot metodologiyasi.
2. Maktabgacha ta'lim tizimida ilmiy tadqiqotlarning rivojlanish tarixi.
3. Pedagogik muammoni tanlash va pedagogik tadqiqot mavzularini shakllantirish
4. Tadqiqot ob'ekti va predmetining muhim belgilari.
5. Ilmiy bilishning umumiy va maxsus usullari.
6. Maktabgacha pedagogik tadqiqotlarning tamoyillari
7. Metodologik madaniyatni shakllantirish.
8. Pedagogik ilmiy tadqiqot metodlari tasnifi va tavsifi
9. Emperik tadqiqot metodlari va ulardan foydalanish.
10. Pedagogik tajriba-sinov ishlari dasturini ishlab chiqish metodikasi
11. Ilmiy tadqiqotni bosqichma-bosqich tashkil etish. Ilmiy-tadqiqot asosnomalarini taqqoslash.
12. Ilmiy-metodik tadqiqotlarda ilmiy bilish metodlarini tizimlashtirish.
13. Maktabgacha ta'limda fundamental, amaliy va innovatsion pedagogik tadqiqotlarni amalga oshirish shart-sharoitlari
14. Maktabgacha ta'limda ilmiy tadqiqotlarni tashkil etishda tajriba – sinov ishlarining mohiyati va bosqichlari.
15. Pedagogik ilmiy-tadqiqot jarayonini modellashtirish.

Seminar mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

	IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. Metodologiya tushunchasining mazmuni, tavsifi va funksiyalari. 2. Metodologiya ilmiy bilishning tarkibiy qismi. Metodologiyaning umumfalsafiy darajasi 3. Maktabgacha ta'lim metodologiyasining rivojlanish tarixi 4. Maktabgacha ta'lim tizimida ilmiy tadqiqotlarning rivojlanish tarixi. 5. Hozirgi zamon maktabgacha ta'lim tizimida ilmiy tadqiqotlar mohiyati. 6. Ilmiy tadqiqotning asosiy belgilari va tavsiflari. Ilmiy tadqiqot ishlari va ularga qo'yilgan talablar 7. Ilmiy tadqiqotni tashkil qilishning validligi va uning natijalari. 8. Ilmiy bilimlarni egallash muammosi. 9. Ilmiy bilishning umumiy va maxsus usullari xaqida bilim berish. 10. Metodika va metodologiya o'rtasidagi bog'liqlik. 11. Pedagogik ilmiy tadqiqot ishlarini tashkil etishning maqsad va vazifalari. 12. Zamonaviy pedagogik konsepsiyalar. 13. Pedagogik faoliyatda yuzaga keladigan kasbiy muammolar va ularni hal etish strategiyalari. 14. Ilmiy-metodik tadqiqotlarga qo'yiladigan talablar. 15. Ilmiy tadqiqot ishlari va ularga qo'yilgan talablar. 16. Hozirgi zamon ilmiy bilimlarining tuzilishi. 17. Ilmiy nazariyalarni tasdiqlash va tuzilish usullari. 18. Ilmiy bilimlar tuzilishining qonuniyatlari. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	V Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida magistr: • tadqiqot va modellashtirish tushunchasining mazmuni, tavsifi va funksiyalari; metodologiyaning umumfalsafiy darajasi; metodologiyaning umumilmiy darajasi; metodika va metodologiya o'rtasidagi bog'liqlik; ilmiy bilish metodologiyasi asoslari; ilmiy-metodik tadqiqotlarga qo'yiladigan talablar; pedagogik ilmiy tadqiqotlarning shakllanish va rivojlanish tarixi; pedagogik ilmiy tadqiqotlarning fanlararo aloqadorligi; zamonaviy pedagogik konsepsiyalar; fundamental, amaliy va innovatsion pedagogik tadqiqotlarni amalga oshirish shart-sharoitlari; pedagogik-psixologik tadqiqotlarga integratsion-innovatsion yondashuv; maktabgacha ta'limda ilmiy-pedagogik izlanish metodlari haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi;

	• pedagogik ilmiy tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish; pedagogik ilmiy tadqiqotlar samaradorligini aniqlash; pedagogik tadqiqotlarda tizimli yondashuv va ma'lumotlarni qayta ishlash texnologiyasini qo'llash; ilmiy tadqiqotlarni metodik jihatdan tahlil etish; ilmiy-metodik tadqiqotlarda ilmiy bilish metodlarini tizimlashtirish yuzasidan ko'nikmalariga ega bo'lishi; • ta'limda ilmiy-metodik ishlarni tashkil etish; maktabgacha ta'lim-tarbiya tizimini modellashtirish; ilmiy tadqiqotni bosqichma-bosqich tashkil etish; ilmiy-tadqiqot asosnomalarini taqqoslash; o'quv va meyoriy hujjatlarni o'rganish, tahlil qilish; elektron o'quv adabiyotlar va ma'lumotlar bazasini tahlil qilish; - ilmiy-tadqiqot natijalarini tahlil qilish; ilmiy-metodik tadqiqotlarda izlanish, tadqiq etish ishlarini tashkil qilish; pedagogik ilmiy tadqiqot ishlarini samaradorligini baholash; pedagogik ilmiy tadqiqot natijalariga asosan xulosalar chiqarish; pedagogik ilmiy tadqiqot ishlarini himoyaga tayyorlash kabi malakaga bo'lishi kerak.
4.	VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VIII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va amaliy topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha topshiriqni test shaklida topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. I. A. Shermuxamedova "Ilmiy tadqiqot metodologiyasi" Elektron darslik T.: 2024y. 2. V. Xodjaev, A. Choriev, Z. Salieva., Pedagogik tadqiqotlar metodologiyasi. Darslik. T.: :Iqtisodiyot-dunyosi nashriyoti. 2018-190b 3. Nazirova G M. Maktabgacha ta'lim tarbiyani tashkil etish. o'quv qo'llanma. T: Gold print-2024 Qo'shimcha adabiyotlar 1. "Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va

	xalq farovonligi garovi” mavzusidagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi Mirziyoyev Sh.M. ma’ruzasi. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 48 b. 2. Sh.M. Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. –T.: “O‘zbekiston”. – 2017.– 102b. 3. Sh.M. Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va olijanob halqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 488 b. 4. Sh. M. Mirziyoyev 7 fevral 2017 yil kuni “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-4947 sonli farmonni 5. Sh.M. Mirziyoyevning “2017-2021-yillarda maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori. T.:2016y. 29-dekabr 6. 2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi Axborot manbalari 7. http://www.tdpu.uz 8. http://www.ziyonet.uz/ 9. http://www.google.co.uz/ 10.http://www.google.ru/ 11.http://www.biotehnolog.ru/ 12.https://ru.wikipedia.org/
7.	Fan dasturi Qo‘qon davlat universiteti O‘quv-uslubiy kengashining 2025-yil 28-avgustdagi 1-sonli bayonnomasi bilan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun ma’sullar va dastur mualliflari: G. Nazirova – Qo‘qon DU Maktabgacha ta’lim kafedrasini professori, pedagogika fanlari bo‘yicha PhD. N. Sultonova - Qo‘qon DU Maktabgacha ta’lim kafedrasini dotsenti
9.	Taqrizchilar: N.Sh.Abdullayeva - Maktabgacha ta’lim tashkilotlari direktor va mutaxassislarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti rektori, DSc, professor. M.X.Tadjiyeva – Toshkent pedagogika kolleji direktori, p.f.n., dotsent

